

»PROTECTOR CROATIAE« – ZNANSTVENI SKUP U
POVODU 150 GODINA OBJAVLJIVANJA
GLASNIKA SVETOG JOSIPA
Karlovac, 10. i 11. studenoga 2023.

Vito SPETIĆ

Kamensko 53, HR – 47000 Karlovac
vito.spetich@gmail.com

Višegodišnji razvoj hrvatskog Nacionalnog svetišta svetog Josipa kao i 150. godišnjica prvog izdanja katoličkog časopisa *Glasnik svetog Josipa* potakla je organizatore na dvodnevni znanstveni skup, koji se odvio u petak i subotu 10. i 11. studenoga 2023. godine u Karlovcu u organizaciji Zagrebačke nadbiskupije, Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Nacionalnog svetišta svetog Josipa u Karlovcu, u čijim prostorima su održana predavanja. Pokrovitelji toga skupa bili su: mons. dr. sc. Dražen Kutleša, zagrebački nadbiskup i metropolit, predsjednik Hrvatskog sabora Goran Jandroković, Vlada Republike Hrvatske, Karlovačka županija i Grad Karlovac. Skup je u jutarnjim satima otvorio dječji zbor »Zrakica«, otpjevavši hrvatsku himnu »Lijepa naša«, nakon čega se skupu obratio mons. mr. sc. Antun Sente ml. te mons. dr. sc. Vlado Košić u ime zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleše. Nakon spomenutih skup su pozdravili predsjednik Generalskog zbora general bojnik Marinko Krešić, karlovački gradonačelnik Damir Mandić, karlovačka županica Martina Furdek Hajdin, izaslanica Predsjednika Hrvatskog sabora mr. sc. Maja Grba Bujević, potpredsjednica saborskog Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku, a u ime Vlade Republike Hrvatske Antun Zelić, posebni savjetnik potpredsjednika Vlade i ministra branitelja.

Časopis *Glasnik svetog Josipa* počeo je izlaziti 1. siječnja 1873. godine u Zagrebu, a prvi mu je urednik bio vlč. Josip Stadler, kasniji prvi vrhbosanski nadbiskup i metropolit. Časopis je dosegao zadivljujuću tiražu i bio čitan kao jedan od najvećih katoličkih pučkih časopisa hrvatskoga govornog područja, a

nesmetano je izlazio do 1945. godine, kada ga komunističke vlasti onemogućuju, a njegovo izdavanje obnavlja 1984. godine mons. Marijan Radanović kao tiskovinu Nacionalnog svetišta svetog Josipa u Karlovcu. Časopis i danas izlazi kao mjesečnik i još uvijek nalazi svoje čitatelje. Na skupu se moglo razgledati raritetne primjerke toga časopisa iz prvih dvanaest godina izlaženja. Na skupu je obrađena sama povijest potonjeg časopisa, uključujući i osobe odgovorne za njegovo uređivanje, koje su provodile razvoj i prilagodbu časopisa kroz proteklih sto pedeset godina. Drugi fokus predavača bio je na Nacionalnom svetištu svetog Josipa, koje je izgrađeno na području drevne župe Majke Božje Snježne na Dubovcu, u najstarijoj karlovačkoj župi. Iako je crkva izgrađena i posvećena 1974. godine, njezinu gradnju obilježila su uobičajena protivljenja ateističkih komunističkih institucija, uz ostale administrativne i konstruktivne poteškoće. Upravo je na neobjašnjiv način za crkvu dobivena dozvola gradnje i uspješno je završena. Više puta na skupu je spomenuto ime mons. Marijana Radanovića (1921. – 2014.), dugogodišnjeg dubovačkog župnika sveta života, čijoj viziji i ustrajnoj hrabrosti svoje postojanje duguju i nacionalno svetište i *Glasnik svetog Josipa*. Sveti Josip kao djevičanski otac Gospodina Isusa Krista ima svoje mjesto u povijesti spasenja, liturgiji i teologiji, što je na ovom skupu također analizirano. Jedan od najvećih štovatelja svetog Josipa na prostoru hrvatske uljudbe bio je pavlin biskup Martin Borković (1597. – 1687.), koji je šireći štovanje prema svetom Josipu doveo do toga da se toga sveca proglasi zaštitnikom Hrvatskog Kraljevstva dana 10. lipnja 1687. godine, što je pak u prošlom stoljeću prošireno na cijeli hrvatski narod.

U zanimljivim i sadržajnim izlaganjima nastupilo je ukupno dvadeset i pet predavačica i predavača, čiji je rad bio podijeljen na dva plenarna predavanja te u pet tematskih cjelina. Dva uvodna plenarna predavanja održali su mons. dr. sc. Vlado Košić, biskup sisački, čije je predavanje bilo naslovljeno »Graditelj Josipova svetišta – mons. Marijan Radanović«, te mons. dr. sc. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski s predavanjem naslovljenim »Častimo i uspomenu blaženoga Josipa, zaručnika Djevičina...« – nadbiskup Petar Čule i spomen sv. Josipa u Rimskom kanonu«. Nakon pauze započele su sekcije kojih je bilo pet, svaka s po četiri predavača, od kojih je svaki imao na raspolaganju četvrt sata.

U prvoj, povijesnoj sekciji, svoje radove iznijeli su sljedeći izlagači: doktorand Gaudencije Vito Spetić, »Pavlin biskup Martin Borković i širenje katoličke pobožnosti s posebnim osvrtom na pobožnost sv. Josipu«; dr. sc. Vlado Mikšić, »Sv. Josip u baroknoj pobožnosti Zagrebačke nadbiskupije«; doktorand Marko Vladić, »Razvoj štovanja sv. Josipa u 19. stoljeću«; izv. prof. dr. sc. Tomislav Anić s temom »Postanak crkve sv. Josipa: od ideje do posvete«; dr. sc. Josip Beljan,

»Opći povijesni osvrt na turske ratove i proglašenje sv. Josipa zaštitnikom kraljevstva Hrvatske 1687. godine«. Moderatori prve sekcije bili su izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta i izv. prof. dr. sc. Taras Barščevski.

U drugoj sesiji posvećenoj štovanju i kultu svetog Josipa sudjelovali su izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta s radom naslovljenim »Sveti Josip u franjevačkoj teologiji i duhovnosti«; prof. dr. sc. Franjo Podgorelec s radom »Štovanje sv. Josipa u karmelskoj tradiciji«; izv. prof. dr. sc. Taras Barščevski s radom »Akatist svetomu i pravednomu Josipu. Biblijske slike i moralno-duhovni nauk«; prof. dr. sc. Josip Šimunović s radom »Pastoralno-katehetski poticaji apostolskog pisma *Patris corde* – Očevim srcem pape Franje«. Sesiju predavanja moderirali su izv. prof. dr. sc. Tomislav Anić i Marko Vladić. Nakon predavanja slavljena je zajednička sveta misa u crkvi Nacionalnog svetišta svetog Josipa, čime je završio prvi dan znanstvenog skupa.

Sljedećeg dana, 11. studenoga, u trećoj sesiji posvećenoj teološko-liturgijskoj tematici vezanoj uz osobu svetog Josipa svoja izlaganja održali su: prof. dr. sc. Ivan Bodrožić i Maja Rončević, doktorandica, »Jeronimov zaokret od apokrifne prema biblijskoj slici svetog Josipa«; dr. sc. Mario Kopjar, »Sveti Josip uzor i zaštitnik za obavljanje ljudskog rada. Radom slaviti božanska djela«; dr. sc. Milan Dančuo, »Liturgijsko čašćenje svetog Josipa kroz povijest i danas« i doc. dr. sc. Davor Šimunec, »Teološki diskurs o svetom Josipu«. Sesiju su moderirali mr. sc. Tomislav Hačko i Lorena Ninčević.

U četvrtoj sesiji posvećenoj *Glasniku svetog Josipa* svoje referate iznijeli su: s. M. Irena Katarina Olujević »Sluga Božji Josip Stadler – utemeljitelj *Glasnika svetog Josipa*«; dr. sc. Agneza Szabo, »Urednici *Glasnika svetog Josipa* 1883. – 1945. i bitna obilježja njihova rada, do zabrane 1945. godine«; mr. sc. Tomislav Hačko, »'Idite k Josipu!' (Post 41,55). Sveti Josip u životu blaženoga Alojzija Stepinca« te doc. dr. sc. Anto Mikić, »Pučki listovi u životu Crkve na primjeru *Glasnika svetog Josipa*«. Moderatori sesije bili su naslovna doc. dr. sc. Tanja Baran i mons. mr. sc. Antun Sente, ml.

Peta sesija bila je posvećena svetom Josipu u nacionalnoj kulturi i umjetnosti, a svoja su izlaganja izložili: naslovna doc. dr. sc. Tanja Baran, »Sveti Josip u književnosti i hrvatskoj tradicijskoj kulturi«; Stanko Špoljarić, »Prikazi svetog Josipa u umjetnosti Hrvatske«; Lorena Ninčević, »Računalna obrada *Glasnika svetog Josipa*« te mons. mr. sc. Antun Sente ml., »Marija udomljuje Josipa. Crkva svetog Josipa u Župi BDM Snježne uzdignuta na čast nacionalnog svetišta«. Moderatori posljednje sesije bili su doc. dr. sc. Anto Mikić i dr. sc. Milan Dančuo.

Iako je predviđena diskusija, ona je ipak na kraju izostala. Za potrebe simpozija izdana je i knjižica sa sažecima izlaganja te životopisima sudioni-

ka, što je olakšalo praćenje zadovoljavajuće posjećenog programa. Kod svih izlagača naznačeno je da simpozijско izlaganje sadrži samo dio teme te da će cijelost predavanja i promišljanja biti dostupna u zborniku sa simpozija, čije je stvaranje na kraju simpozija najavio izv. prof. dr. sc. Daniel Patafta. Na kraju programa u prostoru Galerije »Martin Borković« otvorena je izložba pod naslovom »Ljepota svetog Josipa – 2. dio«, u sklopu koje je prezentirano dvadeset i sedam umjetničkih djela dvadeset i petorice znamenitih hrvatskih umjetnika.